

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei
christianae capita illustrantium: indice quadruplici
instructum post editiones 5 revisum, iam septimo
recusum**

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Articvlvs XII.

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

DE STATU EXALTATIONIS
CHRISTI.I. DE DESCENSU CHRISTI AD IN-
fernum, resurrectione, ascensione, manifesta-
tione quadragesimali.CHRISTUS IN INFERNUM
descendens.

852. *Tres pueri in fornacem ardentem coniecti sunt: Ex eadem liberati & flamma iisdem in rorem mutatae sunt: Dan. 3. vers. 21. Christi descensus ad infernum imago.*

1. *Ob inferni significatiorem.* Fornax ille inferni typus: Hujus dominus Satan, qui ligna & materiam foci subministraverunt, Judæi sunt, qui tamen Christo ignem parantes, semetipsos in ignem divini furoris intolerabilem conjecerunt.

2. *Ob puerorum rationem.* Tres pueri Christi statum repræsentant, mortui & ad infernum descendentes: sed tamen

3. *Ob puerorum ereptionem.* Ut nihil nocuit flamma pueris illis; quin potius in suavissimum versa est rorem: Ita Christo infernus nihil nocere potuit: Dominus ipsi à dextris erat, qui non dedit Sanctum suum, videre corruptionem, Psal. 16. v. 10.

CHRISTUS IN INFERNO
triumphum egit.

853. Ut Joseph in carcere magni habitus est à magistro carceris, Gen. 39. v. 21. seqq. Ita & Christus ad tempus in carcere detentus è sepulchro tandem prodiiit.

CHRIS-

DE CHRIST. PERSON. 409
CHRISTI DESCENDENTIS

typus Simfon.

854. *Septem nervicis funibus necdum siccis & adhuc humentibus Simfon ligatus, infirmus aestimatus est. Hostes Philistæi latebant in insidiis in conclavi apud Delilam, Simfon autem rupit vincula, ac si quis filum de stappa tortum rumperet, cum odorem ignis acceperit; & non est inventum, in quo fortitudo ipsius esset, Jud.16. v.7.8.9.*

Aliquot hujus typi membra.

1. *Funes & vincula mortis illa fuerunt, quæ Christum ad tempus tenuerunt, Actor.2.v.24. Imo funes illi mortis, qui Christum circumdederunt.*

2. *Virentes hi funes vel restes fuerunt, quia validæ tentationis & vincula mortis, arctè Christum constringentia, Psal.22. Vide cor Christianum, quàm arctè tuum Salvatorem constrinxerint hæc vincula, usque adeo, ut sudorem ei sanguineum expresserint!*

3. *Infirmus aestimatus Simfon est à Delila & ab hostibus Philistæis: Christus à Synagoga Judaica, verâ Delilâ, infirmus judicatus & abjectus, Esa. 53. v.4. Hinc post mortem etiam seductor audit; Matth.27. v.63.*

Infirmus etiam judicatus à Philistæis infernalibus, qui gloriæ Dominum non cognoverunt, 1. Cor.2. v.8.

4. *In insidiis latebant iidem hostes, spemque metumque inter, dubii de Christi morte, quam luctuosissimam, quam gloriosissimam quoque ex miraculis mortem consecutus, intellexerant.*

5. *Verum Heros noster rupit vincula illa mortis, tanquam ex stappa confecta, Actor.2.v.24.*

Cc 5

6. Odo-

6. *Odorem ignis acceperunt hæc vincula.* Odor ille ignis Christi potentiam notat, mortem expugnantis & debellantis. Hic fuit odor mortis morti ad mortem, quando Christus à morte absorptus mors factus est, 1. Cor. 15. v. 15.

7. *Fortitudo illa Simsonis non inventa est.* Fortitudo potentiae Christi resurgentis humanæ rationi non est obvia; Hinc illud Pauli: *Secundum scripturas resurrexit Christus*, 1. Cor. 15. *Fortitudo cælestis Simsonis nostri non est inventa*, quia obsignata penetravit busta, sprevit Judæorum, contempfit vigilum armatorum præfidia.

CHRISTUS DESCENDENS IN infernum, Diabolum vicit.

855. *Benajas leonem interfecit in medio cisternæ, tempore nivis*, 2. Sam. 23. v. 21. Christi viva imago!

1. Benajas pulchrum vel gloriosum filium significat. Christus *Dei patris filius gloriosus* est, gloriâ fulgens æternâ, quam habuit apud patrem, ante jacta mundi fundamenta, Joh. 17. v. 24. splendor gloriæ patris, Hebr. 1. v. 3.

2. Leo est Satanus, ut alias dictum.

3. Hunc interfecit Christus, 2. Tim. 1. v. 10.

4. Tempore nivis; quando scilicet maximè feroces sunt. Diabolus cum maximè ferox esset in Christum, ossa ejus dilacerasset, Psal. 22. v. 17. à Christo victus est.

Similis typus in *Simfone*, leonem interficiente, Judic. 14. v. 6.

PHARAONEM INFERNAL- lem vicit.

856. *Moses Israelitas liberaturus, in Ægypto cum Pha-*

Pharaone contendit, triumphum de eodem egit, populum Dei eduxit : Ita inferni Ægyptum ingressus Christus cum Satana contendit, captivos liberavit, Esa. 49. v. 24. palatium destruxit, Luc. 11. v. 22. triumphavit, Col. 2. v. 15. mortis aculeum fregit, 1. Cor. 15. v. 55. Potestatem morti eripuit, 2. Tim. 1. v. 10. suos è lacu eduxit, Zach. 9. v. 11. Lacus ille infernus est, in quo nulla aqua solatii, aut refrigerii, Luc. 16. teste epulone, sed pix & sulphur: *Tantalus* huc spectat fabula:

Quærit aquas in aquis & poma fugacia captat Tantalus.

CHRISTUS NOS LIBERAVIT.

857. *Duo angeli* Lothum è Sodomis eduxerunt, Sodomam ingressi: Gen. 16. v. 17. Angelus testamenti verus est Jehova, magni ille angelus consilii, inferni Sodomam ingressus est, ut nos damnationi maxime vicinos eriperet, & ex flammis infernalibus educeret, Zach. 9. v. 11.

JOSEPH IN FOVEAM

conjectus

858. *Afratribus*, ex eadem extractus est; Gen. 37. v. 24. 28. In sepulchri foveam projectus Christus, corruptionem non vidit, Psal. 16. v. 10. sed victor redivivus triumphavit, nos à potestate tenebrarum liberans, Coloss. 1. v. 13.

JONAS TYPUS CHRISTI

descendentis.

859. *Jonas* 2. v. 7. *Descendi ad extrema montium, terra veltes concluderunt me.* Christus descendens in infernum, in inferiores partes terræ descendit, Ephes. 4. vers. 9. Terræ veltes Christum concluderant in sepulchro. Verùm Deus de corruptione vitam filii

filiū suū sublevavit, Rom. i. v. 4. c. 6. v. 4. Ipse filius sublevavit, animam resumpsit, quam ante deposuit.

JACOBUS LUCTANS

cum angelo.

860. *Femur luxatum* sensit: victor tamen evasit, Gen. 32. v. 25. Cum angelo cædis luctatus testamenti angelus, victor declaratus est, quamvis per mortem velut femur luxatum, infirmatusque videretur.

CHRISTUS QUOMODO MORTI venenum factus.

861. Mors erat serpens Tyrus, contra cuius venenum nullum remedium, teste Aristotele. De morte patet, ex Rom. 5. v. 12. Ex sua ipsius morte remedium contra mortem Christus paravit.

Mors fuit instar veneni ocyssimi, aconiti, de quò Plinius lib. 27. cap. 2. *Eva*

Lurida terribilis dedit hæc aconita noverca

Christus hoc mortis abstulit aconitum, verum laser, (de quo Plinius refert; quod moribus serpentum medeatur, lib. 22. cap. 23.) propinavit: Ille est cervus, qui serpentem infernale cepit & devoravit, quod alias de serpentibus cervisque refert Ælian. lib. 8. de naturâ animal. cap. 6.

Pertinet huc Crocodili & Ichneumonis nota historia, superius tacta, & Osee aphorismus, cap. 13. v. 14. ubi Christus dicitur I. Venenum,

1. *Ob veneni cum corde ad vim addeat*. Sic Christus venenum morti factus, mortem sustulit, 2. Tim. 1. v. 10.

2. *Ob efficaciam veneni, qua est penetrare substantiam intimam animalis & cor maxime aggredi, atque ita nocere*: sic Christus morti venenum factus, non superficietenus eandem aggressus, sed intimum mortis regnum pervasit, omnem ejus potentiam aggressus

gressus est : Satanam mortis principem & latronem, Johan.8. v.44. Hebr.2. v.14.15. legem mortis vim, ne possit nocere, Rom.8. v.1. sustulit, & aculeum mortis fregit, 1. Cor. 15. v.55. & vitam reduxit, 2. Tim.1. v.10.

3. *Ob saporem gratum, qui quandoque est in veneno* : Christus venenum morti suave fuit, quæ eundem deglutiit ad triduum : sed mox reddidit, evomit : siquidem impossibile erat eum à morte teneri, Act.2. v.24. nec mirum; vitæ enim princeps erat, Act.3. v.15. & verus ille Jonas, Matth.16. v.4.

4. *Ob veneni infektionem* : Memorat enim Plinius Tom.1. p.589. quædam vescentia venena, tandem & ipsa venenata fieri : Christus quoque, licet in se purus esset & sine veneno : Joh.8. v.46. Attamen quia comederat nostri causâ venenum peccati, (hocce sibi id imputari passus fuerat,) ideo & ipse nostrum venenum venenatus habitus est & peccator. Hæcque est illa similitudo carnis peccati, in qua missus Dei filius, liberavit hominû filios, Rom.8. v.1.2.3.

5. *Ob venenorum species* : Varias recensent Medici. Vide P. Æginet. lib.5. cap.30. p.340. Sic Christus velut vermis venenatus fuit morti, quo capta ea est. Fuit semen morti venenatum.

6. *Ob veneni vim validissimam*, quâ agit instar ignis in subjectam materiam : Sic Christus venenum validissimum fuit Satanæ, cui captivos extorsit, Esa. 49. v.24.25. Luc.11. v.22.

7. *Ob veneni operationes speciales*, quæ sunt ; temperiem corporis tollere, dissolvere colorem nativum per putrefactionem & erosionem. Valleriol. lib.1. observ. Medic. p.19. Ita regni Satanicæ temperiem, conflatam ex peccato & morte, sustulit Christus, 1. Cor.

1. Cor.

1. Cor. 15. v. 55. & calorem ejus, hoc est, legem, quae nos accusabat, expunxit, Col. 2. v. 14.

II. Dicitur & Christus *Pestis*,

1. *Ob quidditatem*: nam pestis Medicorum quibusdam nihil aliud est, quam febris putrida: Christus mortis pestis futurus, putridus factus fuisse videbatur in sepulchro: sed redivivus sepulchro prodiit mortemque absumpsit Esa. 25. v. 8.

2. *Ob vim & sævitiem*, quam pestis exercet; unde eam Galenus feram vocat. Vid. 2. Sam. 24. historiam. Ita Christus sævissima fuit Satanæ pestis, vastando totum ejus regnum, idque dissipando, Luc. 11. v. 22. Col. 2. v. 14. 15.

3. *Ob propagationem*. Vis pestis longè lateque diffunditur & serpit: Ita Christus mortis suæ vi & efficaciâ ipsa tartara penetravit, Eph. 4. v. 10. & mortem destruxit. Ejus vis etiamnum manet in piis, inque eorum cordibus diffunditur contra mortem ejusque metum, Job. 19. v. 25. Job. 11. v. 25.

4. *Ob objecti rationem*: Pestis enim in corde locum habet, idque primò inficit: Ita Christus ipsum cor & potentiam Satanæ & moriendo contudit & immortalitatem restituit, 2. Tim. 1. v. 10.

5. *Ob pestis infectionem subitanæam*, notissimamque: Ita Christi morientis vis & efficacia mox se prodidit in regno Satanæ. Medici testantur, si pestilentia laborans sudansque contingatur, posse infici hominem ex tactu. D. Senert. l. 4. de Febris. p. 714. Ita non dubium est ulli fidelium, Christi sudorem in horto sanguineum pro peccatis nostris diabolo fuisse venenum nocentissimum.

6. *Ob pestis operationem*, adjunctaque varia symptomata. Pestis enim lædit cordis actiones & consequen-

quenter etiam aliorum membrorum capitalium: Ita Christus morti pestis factus, omnia ejus membra læsit: Sunt autem Satanæ membra, peccatum, lex, quibus ille adversum nos utitur. Verùm Christus hæc omnia morte sua nobis abolevit.

7. *Ob occultam pestis rationem*, de qua non satis constat inter Medicos. Ita potentia illa Christi, quæ mortem debellavit, nulli hominum satis explicabilis est.

8. *Ob pestis profligationem*, quæ fit per medicamenta, vel per ignes aërem purgantes: Ita Christus verè profligaturus, arbor odorifera in cruce accensa est, in odorem bonæ fragrantæ Deo patri sese offerens, Ephes. 5. v. 2. & sic pestem peccatorum nostrorum & fœtorem profligavit.

9. *Ob typicam significationem.*

1. Deus educturus Israelitas Ægypto, ejus terræ regem & incolas peste afflixit, Exod. 9. v. 3. Ita in spiritali inferni Ægypto captivi tenebamur: Venit ergo Moses verus, Christus, nosque educturus, pestem Satanæ immisit semetipsum.

2. Grassante peste in populo Dei, petit Salomon, ut misericorde lumine Deus populum suum respicere dignetur, 1. Reg. 8. v. 37. Semper nos vexat peccati contagiola pestis. Habemus ergo & nos Salomonem verum & intercessorem, 1. Joh. 2. v. 1. deprecantem pestem peccati, Rom. 8. v. 34.

3. Plal. 92. v. 6. Pestis tenebris serpere dicitur: Ita totum Satanæ regnum nihil, nisi tenebræ, hinc magistratus tenebrarum dicitur, Col. 1. v. 13.

4. Deprecatus olim pestem David eam in se derivari

vari voluit, ut nocentissimum, 2.Sam.24.v.17. non impetravit: Christus verus noster David videns nos laborare incurabili & peccati peste, petiit eam in se derivari. Impetravit id à Patre; hincque nostrâ peste laborans, Rom.8.v.2. seq. pestis factus est Satanæ, qui nos hâc peste infecerat nocentissima.

CHRISTUS DESCENDENS

infernum expoliavit.

862. Jud.14.v.19. *Spiritus Domini in Simsonem irruit, descenditque Aſcalonem, & percussit ibi triginta viros, quorum ablatas vestes dedit iis, qui problema solverant.* In cœlestem Simsonem nostrum irruit Spiritus Domini, excanduit ipse contra inimicos, Es.63.v.5. *Aſcalonem descendit, nobilem Philistæorum urbem, cujus nomen significat ignem infamiæ: Infernus est talis urbs, in qua focus ignisque infamiæ malis paratus, Matth.25.v.41. Percussit ibi Christus, non triginta, sed omnes hostes infernales, principatus & magistratum ipsum tenebrarum: Col.1.v.13. cap.2.v.14. 2.Tim.1.v.10. Hebr.2.v.14. Vestes eorum abstulit, chirographum & nos omnes, qui spiritualiter captivi eramus, Esa.49.v.23. solenni triumpho liberavit.*

DE RESURRECTIONE CHRISTI

& exaltatione.

EXALTATIO CHRISTI.

863. *Iosephus manipulum suum stare vidit & fratrum manipulos eundem adorare, Gen.37.v.7. Hoc somnium futurum honoris gradum præsignificavit. Nostro autem Iosepho Christo hoc apprimè congruit, quando in nomine ipsius, exaltati, flectitur omne genu cœlestium, terrestrium & inferorum; Phil.2.v.10. Rom.14.v.11. Ipse enim adoratur ab angelis, Hebr.1.v.6. Psal.72.v.11, Apoc.5.v.13. Adhibet vero*

Iosephus

Joseph metaphoram manipuli, quæ apprimè congruit Domino nostro Jesu Christo: Is enim granum tritici erat, proculeatum in passione, terræ commisum in inhumatione, ut fructum magnum afferret, Joh. 12. v. 24. Ex hoc grano ergò Christo manipulus factus est, adoratus à fratribus, hoc est, super omne nomen exaltatus, Ephes. I. v. 20. Quando? nimirum in messe lætissimæ exaltationis suæ. Conf. seq. 866.

SEPULTUS CHRISTUS NON retentus in sepulchro.

864. *Jonas à ceto deglutitus, tertio die in terram projectus est*, Joh. 2. v. 11. *Cetus mortis* Christum deglutiverat, deglutitum retinere non potuit, Actor. 2. v. 24. in terram projecit resurgentem; quin potius ipsa mors absorpta est in victoriam, 1. Cor. 15. v. 55.

CHRISTUS IN MORTE NON retentus.

865. *Clavos, quibus crines fixi erant, evulsit Simson*, Judic. 16. v. 14. cap. 15. v. 14. Christus verus est Simson, hoc est, vir Solis, qui clavos crucis evulsit: incolumis quem mortis vinculis elapsus est, Actor. 2. v. 24.

RESURRECTIO CHRISTI.

866. Lev. 23. v. 11. *fasciculus spicarum Domino consecrandus, in terra, quam Dominus dederat, tempore messis*: At *tempus messis* spirituale beneficiorum Christus appropinquare fecit, cum ipse ut triticum fructuosissimum, Joh. 12. v. 24. in terram projectus, spicas ditissimæ benedictionis, Gal. 3. v. 13. attulit, resurgens, lolium maledictionis auferens: Hinc nobis gaudemus, sicut in messe, Esa. 9. v. 3. (quæ beneficia gratâ mente recolere nos decet: Christus enim resurgentium primitiæ factus est, 1. Cor. 15. v. 23. Si ergò radix & primitiæ resurrexerunt; surculi quoque re-

D d   sur-

furgent, 1. Cor. 25. v. 16. Rom. 11. v. 16.) Ille spirituum manipulus vel fasciculus benedictionum Domino consecratus est, quando per gloriam patris resurrexit, Rom. 6. v. 4. Hæc consecratio post Sabbathum secundo die fiebat: Christi resurrectio post sabbathum Judaicum facta.

CHRISTUS RESURGENS, virgæ Mosis similis.

867. *Virga Mosis in serpentem versa est, eadem rursus in virgam mutata*, Exod. 4. v. 3. 4. Ita Christus moriendo & patiando in serpentem quasi versus est. Postea ex serpente rursus virga factus est, hoc est, resurrexit. Joh. 3. v. 13. *Sicut Moses exaltavit serpentem in deserto.*

CHRISTUS ALTARE.

868. Exod. 17. v. 16. Devictis Amalekitis altare fecit Moses, cui nomen, *DOMINUS exaltatio mea, signum meum*. Christo resurgente infernales Amalekitæ cæsi, Heb. 2. v. 14. 2. Tim. 1. v. 10. altare nobis constructum exaltationis, Joh. 12. v. 34. signi in folio patris, ut Moses v. 16. loquitur, quod Dominus contra Amalek de progenie in progeniem pugnaturus sit: Ita resurrectio Christi nobis perpetuum est signum, quod Christus contra Diabolum ejusque affectas semper pro nobis pugnaturus sit.

CHRISTUS ILLÆSUS ex sepulchro.

869. *Daniel ex lacu leonum, Dan. 6. ereptus, quem lapide & sigillis Rex muni verat, v. 17.* Ita in sepulchrum positus Christus, munitum saxo & sigillis, ipse tamen illæsus prodiit, nec quicquam sive mors, sive Satanas nocere potuit. Sepulchrum Christi verè fuit leonum lacus: Nostra enim peccata velut leones comprehensum

lum Christum in sepulchrum traxerunt : Mors ipsa Christum vita spoliavit : sed tamen horum leonum (peccati & mortis) dentes omnes obstupuerunt, quando omnes devi&ti Christum, verum Danielem, incolumem dimiserunt.

SEPULTUS, RESURREXIT.

870. *Delila caput Simsonis crinibus in terram defixis ligaverat, Judic. 16. v. 14. sed prorupit heros & liber evasit : Ita Christi caput capillosq; spinis velut ligatos in sepulchrum devixere Judæi, quos Delila meretrix significare potest ; sed tandem perripuit Christus & victorem se infernalibus Philistinis ostendit : exaltavit caput, Psal. 110. v. ult. postquam de torrente in via bibisset. Simson caput unâ cum clavis & vinculis extulit expergefactus : Ita Christus clavum legis, quo defixi eramus, & vincula mortis secum ex sepulchro extulit. Morti enim mors factus est : & propter justitiam resurrexit, Rom. 4. v. ult.*

CHRISTUS DISCIPULIS POST RESURRECTIONEM SE MANIFESTANS.

871. *Jonas pisce egressus, Ninivitis de pœnitentia concionatus est, se manifestavit, Joh. 3. v. 3. Ita Christus è sepulchro egressus discipulis se conspicuum præbuit, & pœnitentiam in mundo prædicari jussit, Act. 1. v. 3. c. 10. v. 42. Luc. 24. v. 47. Ipse pacem prædicavit, Eph. 2. v. 17. immediatè, toties discipulis pacem optans : mediatè pacem annunciari jubens.*

CHRISTUS IN MEDIO DISCIPULORUM APPARENS, Luc. 24. v. 36.

872. *Tob. 12. v. 18. Angelus dixit : Ego sum, nolite timere. Ita Christus : Ego sum, nolite timere, Luc. 24. v. 38. 39.*

THOMAS CHRISTUM

agnoscens.

873. *Jacob* sibi persuadere non potuit, *Josephum* adhuc vivere : viso eo maximam animo lætitiã concepit, Gen. 45. v. 27. Ita & *Thomas* : *Dominus meus & Deus meus!* Non credam, nisi digitos meos circumtribus *ipsum* intulero. Nunc ergo credidisti *Thoma*, quia digitos vulneribus *Christi* intulisti? Imò verò, quia *Christus* vulneribus incredulitatis tuæ digitum S. Spiritus immisit, idèd ò *Thoma* credidisti?

APOSTOLI CHRISTO VISO
gavisi.

874. *Jacob* videns *Josephum* ; *Noah* columbarum virentis olivæ gestantem ; *Tobias* filium ; lætati sunt: Ita & discipuli, viso *Christo* redivivo, Joh. 20. v. 20. qui verus fuit *Joseph* : vera columba pacis unica, Eph. 2. v. 14. 15.

DISCIPULI EMAUNTICI

875. Joh. 11. v. 39. *Quariduum jam Lazarum* in sepulchro jacuisse sorores perhibebant, resurrectionis difficultatem innuebant: Ita discipuli *Emauntici* post tres jam elapsos dies de *Christo* judicarunt : *Sperabamus eum redempturum Israel*, Luc. 24. v. 21.

CHRISTUS POST RESUR-
rectionem

868. *Agnitus ex fractione panis*, Tob. 12. *Angelus* non innotuit *Tobiæ*, nisi perfecto prius itinere ; nec *Josephus*, nisi exacto examine fratribus agnitus. Ita & *Christus* in fractione panis agnitus est à discipulis, Luc. 24. v. 35.

DISCIPULI CHRISTI AMBIGENTES
de *Christi* resurrectione.

869. Luc. 24. v. 21. 22. *Sperabamus*, ajunt discipuli duo,

duo, fore, ut liberaret Christus populum suum. Non se-
cus ac Jacob de Josepho judicabat, eum scilicet à be-
stia devoratum esse, cum adhuc in vivis esset, Gen. 37.
v. 33.

TRIUMPHUS CHRISTI.

870. Joh. 12. v. 13. *Ramis palmarum vias strave-
runt, Christo urbem Hierosolymam ingrediente.* Victoriæ
hoc est præfagium, & triumphatoris symbolum, utpo-
te, qui jam hostes omnes deleturus esset; quod ipso
opere Christus præstitit, in crucem actus Coloss. 2.
v. 15. Heb. 2. v. 14. & victor resurgens propter justitiam
nostram, Rom. 4. v. ult.

CHRISTUS ASCENDENS.

871. Eccles. 1. v. 5. *Revertitur Sol ad locum suum,
quo egressus est.* Sol justitiæ Christus est, Malach. 4. v. 2.
Egressus ejus ad patrem, Joh. 20. v. 17. locus unus est,
idemque, Joh. 14. v. 2. Ergo Sol justitiæ ad eundem lo-
cum reversus, unde progressus, hoc factum ascenden-
do. *Ascendo ad patrem meum & patrem vestrum,* Joh.
20. v. 17.

CHRISTUS ASCENDENS.

872. *Aquila altum petens pullos alis suis gestat,* Deut.
32. v. 11. Christus est illa aquila, qui ascendens in
altum, nos tamen alis suis gestat, hoc est, omni-
potentissime omnia in cælo & terra gubernat, Matth.
28. v. 18. & verbo potentiæ portat, Hebr. 1. v. 3. Hæ sunt
alæ, quibus progredimur, Psal. 91. v. 4.

TYPUS ASCENDENTIS

Christi.

873. Jud. 13. v. 20. Angelus in flamma ascendit, qui
Manoæ apparuerat! Christus flammeâ angelorum co-
horte comitatus ascendit.

Dd 3

874.

874. Gen. 7. v. 17. *Arca Noë, post quadraginta dies, aquis multiplicatis a terra elevata est.*

1. Arca vera Christus est, in quo solo salus, Act. 4. v. 12. nemo in eo perit, Joh. 3. v. 16. c. 17. v. 12. qui vera fide ei adhæret, sicut nullus eorum, qui in arca fuerunt, periit, 1. Pet. 3. v. 20.

2. Hæc arca in cœli montem levata.

875. *Vera quoque arca Noë Christus est, qui Noë significat quietem & solatium.* Hæc autem non, nisi in Christo, Matth. 11. v. 29. 2. Theſſal. 1. v. 7. Heb. 4. v. 1. Psal. 65. v. 5. Psal. 73. v. 1. Jer. 14. v. 8.

872. Hæc arca igitur post quadraginta dies conversationis cum discipulis, doctrinâ, velut aquâ multiplicatâ, Act. 1. v. 3. à terra elevata est, Luc. 24. v. 51. quam visibili præsentia reliquit, in cœlum subvectus, omnia tamen implens, Eph. 4. v. 10. inter septem candelabra versans, Apocal. 1. v. 13. Eadem arca Noë, fluctibus aquarum jaçtata, tandem in monte Ararat restitit, quievit, Genes. 8. v. 4. Christus variè jaçtatus in statu exinanitionis, fluctibus tentationum ita convulsus, ut rimis velut sanguinem profundentibus, sanctissima hæc arca fatisceret, Luc. 22. v. 44. fluctibus peccatorum nostrorum, quæ sanctissimum caput supergressa illud in arca crucis inclinarunt: tandem verò quievit in monte cœli, Psal. 121. v. 1. in dextera Dei, Eph. 1. v. 20.

IN JOSEPHO.

877. Gen. 41. v. 41. seq. *Josephus, post probatam fidelitatem, patriæ pater, Consiliarius declaratus, & ad summam dignitatem evehctus est:* Ita Christus, verus Joseph nomine Gen. 30. v. 24. & omine multifariam, postquam domui patris Ecclesiæ optimè prospexisset, Hebr. 3. v. 5. 6. in cœlum ascendit ad patrem suum &

no-

nostrum, Joh. 20. v. 17. verus pater patriæ cœlestis, cuius restituit hæreditatem, Rom. 8. v. 17. Galat. 4. v. 5. Consiliarius noster, Esa. 9. v. 6. ad summas dignitates euectus est, Eph. 1. v. 21. Philipp. 2. v. 9. ultra consortes, Psal. 45. v. 8.

CHRISTUS UT AQUILA elevatus.

878. *Aquila elevatur, & in arduis ponit nidum suum*, Job. 39. v. 30. Christus est verus ille aquila, supr. tit.

Elevatus ille est è terra ad cœlum, Joh. 12. v. 32. & nidum suum in arduis posuit, gloriam intrans, Luc. 24. v. 26. & potenter dominans in medio inimicorum, Psal. 110. v. 2. qui in statu exinanitionis ne quidem habuit, ubi caput reclinaret, Matth. 8. v. 20.

ELIAS TYPUS CHRISTI.

879. *Elias curru igneo in cœlum subvectus*, 2. Reg. 2. v. 11. ab equis igneis tractus. Christus major Eliâ in cœlum sublatus, spectantibus discipulis, Act. 1. v. 10. Currus nubes velut fuit, majestatis divinæ symbolum. Equi ignei angeli fuerunt, ut 2. Reg. 6. v. 17. Psal. 68. v. 18. gloriosissimi hujus triumphii spectatores promptissimi, 1. Pet. 1. v. 12.

CHRISTUS SANCTUM SAN- ctorum ingressus.

880. Exod. 30. v. 10. Heb. 9. v. 7. Christus verus ille *Sacerdos*, in cœlum ascendens, sancta sanctorum ingressus est. Cœlum verè est sanctum sanctorum; nemo illud ingreditur, nisi sanctus, Apocal. 22. vers. 15. isque propter unum illum sanctorum, Daniel. 9. vers. 24.

SIMSON TYPUS CHRISTI.

881. *Simson montem conscendit, portas urbis Gazæ gemi-*

geminas sustulit, cum totidem postibus, Judic. 16. vers. 3.

1. Mors & infernus duæ erant portæ generis humani: postes erant peccatum & lex. Omnia Christus in cælum conscendens sustulit, Psal. 68. v. 19. 1. Cor. 15. v. 24.

2. Mediâ nocte rectè surrexit Simson: Mediâ nocte cæcissimæ ignorantiæ Phariseorum & Judæorum surrexit Christus: Imò mediâ nocte ignorantæ suorum discipulorum, Luc. 24. v. 21.

3. Quieti fuerunt Gasitæi, Simsone cincto, d. I. Sic Judæi & Pharisei cingentes Christum in sepulchro quieti fuerunt.

TYPUS CHRISTI JACOB.

882. *Jacob servitio Labanis exiens, in patriam duobus agminibus comitatus reversus est, Gen. 32. v. 20. Cælestis Jacob nostri causa servierat, in statu exinanitionis, Rom. 15. v. 8. ut sponsam sibi redimeret sanguine, ecclesiam, Act. 20. v. 28. Hoc servitio velut emigraturus, duobus agminibus, terrestri discipulorum, spectantium, cælesti angelorum triumphantium comitatus fuit. Duo agmina quoque Judæos & gentiles significare possunt: utrumque enim populum accepit Dominus, Gal. 3. v. 28. Non est hic Judæus, neq; Græcus.*

CHRISTUS CUM JUBILO

acceptus.

883. *David cum jubilo exceptus, post cladem Goliathi, 1. Sam. 18. v. 6. Christus debellato Satana, multo majori cum gaudio ab angelicis cohortibus exceptus esse creditur, qui in evangelii mysteria tanto flagrant desiderio intucendi, 1. Pet. 1. v. 12.*

JU-

JUBILUS ANGELICUS.

884. *Arca in templo Salomonis collocata est magno cum gaudio*, 2. Sam. 6. Ita Christo templum cœli ingrediente, nullum est dubium, quin ingenti lætitiâ ab angelis exceptus sit, qui eum adorant, Psal. 97. v. 7. Hebr. 1. v. 6.

SOL RETROGRESSUS.

885. 2. Reg. 20. v. 11. *Sol retrogressus, in vitâ prorogata indicium, tandem ad locum reversus est cursus ordinarii*: Ita Christus verus ille sol, per exinanitionis circulum velut retrogressus, in vitâ indicium Joh. 10. v. 11. tandem ad patrem rediit, à quo exierat.

CHRISTUS PRÆCESSIT NOS

in cœlum.

886. *Arca Israelitas præcedebat, terram promissam ingressuros, ut viam scirent, per quam nunquam ambulaverunt*, Jos. 3. v. 3. 4. Vera arca Christus est, qui Jordanem divini judicii transiit, cœlum, ut terram nobis promissam, ascendit præcedens, ut nos quoque per eandem viam transiremus, cum Christo essemus, Joh. 17. v. 24. exaltaremur, Joh. 12. v. 32.

Nescimus, pie Christe, viam, præcede, sequemur;

Nos trahere, duc, nostræ CHRISTE lucerna viæ!

ARTICULUS XIII.

DE OFFICIO CHRISTI SACERDOTALI & Prophetico,

mixtè.

CHRISTI OBEDIENTIA

passiva.

887. 1. *Diabolum vicit, sicut Gideon arma solum tulit; non ferit*, Judic. 7. v. 19. *lagenam suam fregit*: Christus corpus suum in mortem dedit, ut mortem, ultimum hostem, vinceret, 2. Tim. 1. v. 10. Hebr. 2.

Dd 5

v. 14.